

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. (ص ۳۰)

$$\left. \begin{aligned} n(S) &= \binom{5}{3} = \frac{5 \times 4}{2} = 10 \\ n(A') &= \binom{3}{1} = 3 \end{aligned} \right\} \Rightarrow P(A') = \frac{3}{10}$$

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

$$P(A) = 1 - 0/3 = 0/7$$

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. برای پاسخ به این سؤال باید توانایی تحلیل نمودار جعبه‌ای را داشته باشیم. Q_3 ، با توجه به سبیل راست نمودار، ۱۹ نیست و بیشینه مقدارش ۱۷ می‌تواند باشد پس اولین عدد بعد از میانه را ماکزیمم ۱۷ می‌توانیم در نظر بگیریم. از طرفی از آنجا که داده‌ها فرد هستند و میانه با توجه به گزینه‌ها، عددی زوج است، حتماً تعداد داده‌ها زوج بوده و میانه، میانگین دو داده وسط است. اولین عدد قبل از میانه، ۱۷ نمی‌تواند باشد چون میانه را ۱۷ به ما می‌دهد که در بین گزینه‌ها نیست پس آن را ۱۵ در نظر می‌گیریم و با این دو فرض بیشترین مقدار میانه برابر خواهد بود

$$\frac{15 + 17}{2} = 16 \quad \text{با:}$$

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. تعداد نمونه‌های تصادفی n عضوی از جامعه‌ای N عضوی از رابطه $\binom{N}{n}$ به دست می‌آید.

$$\binom{60}{3} = \frac{60 \times 59 \times 58}{3 \times 2 \times 1} = 34220 \quad \text{پس داریم:}$$

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

$$\text{حالات کلی: } \binom{11}{3} = \frac{11!}{3!8!} = \frac{11 \times 10 \times 9}{3 \times 2} = 11 \times 5 \times 3 = 165$$

$$\text{حالات نامطلوب همه مرد باشند: } \binom{7}{3} = \frac{7!}{3!4!} = \frac{7 \times 6 \times 5}{6} = 35$$

$$165 - 35 = 130 \quad \text{تعداد حالات مطلوب که حداقل یک زن باشد}$$

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. ارقام فرد به صورت ۱، ۳، ۵، ۷، ۹ هستند:

$$120 = 5 \times 4 \times 3 \times 2 = \begin{matrix} \text{یکان} & \text{دهگان} & \text{صدگان} & \text{هزارگان} \\ \boxed{2} & \boxed{3} & \boxed{4} & \boxed{5} \end{matrix} \quad \text{جواب:}$$

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. هر مجموعه n عضوی دارای 2^n زیرمجموعه است، پس:

$$2^n = 64 = 2^6 \Rightarrow n = 6 \Rightarrow \text{مجموعه } A \text{ دارای } 6 \text{ عضو است.}$$

$$\text{تعداد زیرمجموعه‌های چهارعضوی} = \binom{6}{4} = \frac{6!}{4!2!} = \frac{6 \times 5 \times \cancel{4!}}{\cancel{4!} \times 2} = 15$$

$$\text{تعداد انتخاب‌ها: } \binom{6}{1} \times \binom{3}{2} = 6 \times 3 = 18$$

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. چون در مورد فرزندان دوم و چهارم چیزی نگفته است، پس همه حالات ممکن برای این

فرزندان را می‌نویسیم: پسر : پ

دختر : د

$$A = \{(پ, پ, پ, پ), (پ, پ, پ, د), (پ, د, پ, پ), (پ, د, پ, د)\} \Rightarrow n(A) = 4$$

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ۱۰

$$A_1 = \{(1, 6), (2, 5), (3, 4), (4, 3), (5, 2), (6, 1)\} \Rightarrow n(A_1) = 6$$

$$A_2 = \{(3, 6), (4, 5), (5, 4), (6, 3)\} \Rightarrow n(A_2) = 4$$

$$\text{جواب: } n(A_1) - n(A_2) = 6 - 4 = 2$$

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. ۱۱

$$P(\text{۳ برادر کنار هم نباشند}) = 1 - P(\text{۳ برادر کنار هم باشند}) = 1 - \frac{4! \times 3!}{6!} = 1 - \frac{1}{5} = \frac{4}{5} = 0.8 \Rightarrow 80\%$$

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. ۱۲

بین و اطراف ۴ کتاب فیزیک، ۵ جایگاه قرار دارد که چنانچه ۳ کتاب شیمی در این جایگاه‌ها قرار بگیرند، هیچ دو کتاب

شیمی کنار هم نخواهد بود، پس کافی است ۳ تا از این ۵ جایگاه را انتخاب کنیم: $\binom{5}{3}$. ۳ کتاب شیمی ۳! جایگشت

و ۴ کتاب فیزیک ۴! جایگشت دارند. پس تعداد حالاتی که هیچ دو کتاب شیمی در کنار هم نباشند:

$$n(S) = 4! \times \binom{5}{3} \times 3!$$

$$n(A) = 4! \times 3!$$

تعداد حالاتی که کتاب‌ها یک در میان هستند:

$$P(A) = \frac{4! \times 3!}{4! \times \binom{5}{3} \times 3!} = \frac{1}{\binom{5}{3}} = \frac{1}{10} \Rightarrow 10\%$$

$$\frac{1}{2}, -\frac{2}{3}, \frac{3}{4}, \dots, -\frac{10}{11}$$

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. جملات دنباله عبارتند از: ۱۳

جملات فرد مثبت و جملات زوج منفی هستند. بنابراین ۵ جمله‌ی منفی وجود دارد و حاصل ضرب آن‌ها عدد منفی است. از

طرفی مخرج کسر اول برابر صورت کسر دوم است و به همین ترتیب تا جمله‌ی دهم ادامه دارد. بنابراین حاصل ضرب ۱۰

$$\frac{1}{2} \times \left(-\frac{2}{3}\right) \times \left(\frac{3}{4}\right) \times \dots \times \left(-\frac{10}{11}\right) = -\frac{1}{11}$$

جمله‌ی اول دنباله برابر است با: ۱۴

$$\begin{cases} n=1 \Rightarrow a_2 = \frac{1}{1+1} = \frac{1}{2} \\ n=2 \Rightarrow a_3 = 1 \\ n=3 \Rightarrow a_4 = \frac{1}{1+1} = \frac{1}{2} \\ n=4 \Rightarrow a_5 = 1 \end{cases}$$

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

$$a_{10} = \frac{1}{2}$$

بنابراین جمله‌های زوج، برابر $\frac{1}{2}$ و جمله‌های فرد برابر ۱ هستند؛ لذا:

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. با فرض $\frac{4n+4}{3n-4} = 6$ داریم:

$$\frac{4n+4}{3n-4} = 6 \Rightarrow 4n+4 = 18n-24 \Rightarrow n=2$$

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. اعضای این گروه به دو روش می‌توانند در ۳ اتاق این هتل اقامت کنند.

(۱) انتخاب ۳ اتاق ۲ نفره: $\frac{6!}{2!2!2!} = 90$ تعداد حالت‌ها

(۲) انتخاب یک اتاق ۳ نفره، یک اتاق ۲ نفره و یک اتاق یک نفره:

$$\text{تعداد حالت‌ها} = \frac{6!}{3!2!1!} \times 3 = 180$$

انتخاب یک اتاق ۲ نفره

بنابراین در مجموع اعضای این گروه به $90 + 180 = 270$ طریق می‌توانند در ۳ اتاق این هتل اقامت کنند.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. برای سرشماری نفوس و مسکن از روش پرسشنامه و برای شمارش تعداد خودروهای مشکی عبوری از یک خیابان از روش مشاهده استفاده می‌شود.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

$$p(n+1, 2) = \frac{(n+1)!}{(n-1)!} = n(n+1) = 20 \Rightarrow n=4$$

$$\binom{n+3}{n-1} = \binom{7}{3} = \frac{7!}{4!3!} = \frac{7 \times 6 \times 5}{6} = 35$$

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. با توجه به جمله عمومی دنباله مثلثی داریم:

$$b_n = \frac{n(n+1)}{2} \xrightarrow{n=20} b_{20} = \frac{20 \times 21}{2} = 210$$

$$a_n = 2n - 10 \xrightarrow{a_n=210} 210 = 2n - 10 \Rightarrow 2n = 220 \Rightarrow n = 110$$

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. (درس ۴ ص ۴۶)

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بیت گزینه اول را به دو شکل مختلف می‌توان خواند:

همسان ← مستفعلُ مستفعلُ مستفعلُ مستف

ناهمسان ← مفعولُ مفاعیلُ مفاعیلُ فاعولن

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. (ص ۱۷)

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. (ص ۵۲)

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. تقطیع گزینه‌ی (۴):

حذف همزه
↓

ت	ل	م	من	پ	ر	سا	نی	ض	با	پ	یا	ر	ع	زیز
U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-	U	U	-
پ	گو	ک	جا	ی	ث	در	جا	ن	ما	پ	جا	ست	ه	نوز
U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-	U	U	-

تقطیع هجاهای (۷) و (۸) مصراع اول بدون حذف همزه به این صورت است:

سای (ـ) ا ای (ـ) بنابراین اعمال اختیار «حذف همزه» تأثیری در امتدادی هجاها ندارد.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. وزن بیت ۲، مفعول مفاعیل فاعلن یا مستفعلن مفاعلٌ مستفعلن فعل است که تقسیم‌بندی اول، طبق الگوی سؤال است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. «شمس و طغرا» داستانی است به قلم محمدباقر میرزا خسروی.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. شعر از محمدتقی بهار است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. (ص ۲۳)

(۱)

بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه

د	د	غ	ر	ت	ر	ا	ف	ل	ج	ع	ک	ش	پ	یا	ل	ب
-	U	U	-	U	-	U	-	U	-	U	U	U	U	-	U	U
دش	م	ن	دل	ب	یا	ه	ت	غ	ق	ب	خون	چ	لا	ل	ب	
-	U	U	-	U	-	U	U	-	U	U	-	U	-	U	U	

بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه

(۲)

ای	م	ه	بر	چ	من	ز	لت	چشم	م	چ	را	غ	عا	ت	می
-	U	U	-	U	-	U	-	U	U	-	U	-	U	-	U
با	د	ی	صا	ف	دا	پ	مت	در	ق	د	خ	پ	یا	ل	ب
-	U	U	-	U	-	U	-	U	-	U	U	U	-	U	U

بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه

(۳)

بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه

نه	ط	ب	ق	ب	په	ز	آ	قر	ص	ی	ما	ه	خر	ک	هست
-	U	U	U	-	U	-	U	-	U	U	-	U	-	U	U
بر	ت	پ	خا	ن	قس	م	ت	س	ه	ت	ری	ت	وا	ل	ب
-	U	U	-	U	-	U	-	U	U	-	U	-	U	-	U

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. همزه در گزینه‌ی (۱) دو بار حذف شده است و در سایر گزینه‌ها یک بار.

۳۲

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. مضامین سایر گزینه‌ها:

۳۳

(۱) توجه به مردم و رفع محرومیت‌ها (۲) جایگاه زنان در اجتماع

(۴) ستایش قانون

توجه: در گزینه‌ی (۳) «قانون» نام نوعی ساز است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. کم‌توجهی به کاربرد جمله‌ها و ترکیب‌های زبانی یکی از ویژگی‌های زبانی شعر دوره‌ی بیداری است که عوامل زیر در آن نقش داشته‌اند:

- ۱- اغلب شاعران صرفاً به محتوا گرایش داشتند.
- ۲- برخی شاعران تسلط کافی برای ادبیات کهن نداشتند.
- ۳- شاعران برای آگاه‌سازی مردم و انتشار آثار در روزنامه‌ها ناگزیر بودند به شتاب شعر بسرایند.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. شرح گزینه‌ی (۲) مربوط به «سطح ادبی» شعر مشروطه است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. وزن مشترک بیت سؤال و گزینه‌ی (۳): فعلاتن مفاعن فعلن

بررسی وزن سایر گزینه‌ها:

(۱) فعلاتن فعلاتن فعلن

(۲) مفتعلن مفتعلن فاعلن

(۴) مستفعل فاعلات فعلن (مفعول مفاعن فعولن)

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. این بیت بر وزن همسان دو لختی «مفعول مفاعیلن // مفعول مفاعیلن (= مستفعل مفعولن // مستفعل مفعولن)» سروده شده و در آن مصرعی از سعدی تضمین شده. این غزل را در کتاب فارسی دهم خوانده‌ای.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) وزن: ناهمسان / تضمین: دارد (۲) وزن: همسان / تضمین: — (۴) وزن: ناهمسان / تضمین: دارد

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. وزن گزینه‌ی (۲): فعلاتن مفاعن فعلن

وزن سایر گزینه‌ها:

(۱) مفعول مفاعن فعولن (۳) مفتعلن مفتعلن فاعلن (۴) فعلاتن فعلاتن فعلن

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) تضمین مصرعی از حافظ (که چرخ این سگّه دولت به نام شهریاران زد)

(۲) تضمین مصرعی از پروین اعتصامی (در سر عقل باید؟ بی‌کلاهی عار نیست؟)

(۴) تضمین مصرعی از بهار (من نگویم که مرا از قفس آزاد کنید)

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) سمند - کمیت - عنان (۳) چوگان - گوی (۴) موج - کنار

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) اشاره به داستان حضرت یوسف (ع)

(۲) اشاره به داستان ربوده شدن انگشتر حضرت سلیمان (ع)

(۴) اشاره به داستان حضرت موسی (ع) و سامری

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. تلمیح به داستان حضرت یعقوب و یوسف (ع) / تضمین به عبارت «الصبر مفتاح الفرج» بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) تضمین مصراع «خنده گریند همی سوختگان در بر تو»

(۲) تضمین آیه‌ی شریفه‌ی «قل هو الله احد»

(۴) تضمین مصراع «بوی جوی مولیان آید همی» از رودکی

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در عصر مشروطه بیشترین رویکرد نویسندگان به رمان‌های تاریخی بود، چرا که از سویی نوعی باستان‌گرایی و روحیه‌ی کاوشگرانه در شناخت هویت گذشته میان آن‌ها حاکم بود و از سوی دیگر، به دلیل سیاست‌های رایج در جامعه، نگارش رمان‌های تاریخی و اجتماعی سطحی در قیاس با کارهایی مثل روزنامه‌نویسی یا نوشتن رمان سیاسی، دردسر کم‌تری داشت و بر این اساس، جز تعداد اندکی رمان تاریخی، رمان دیگری نوشته نشد.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مشتاق اصفهانی در زمان نادرشاه و کریم‌خان زند، با همراهی چند تن دیگر از ادیبان انجمن ادبی اصفهان را اداره می‌کرد.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. «سبک‌شناسی» از محمدتقی بهار، «داستان باستان» از میرزا حسن‌خان بدیع، «امثال و حکم» اثر دهخدا و «منشآت» مهم‌ترین اثر قائم‌مقام فراهانی است که همگی از نویسندگان دوره بیداری‌اند.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۲: «گلشن صبا» اثر صبای کاشانی، شاخص‌ترین شاعر دوره بازگشت، است.

گزینه ۳: «گنجینه نشاط» مجموعه آثار منظوم و منثور نشاط اصفهانی، از شاعران دوره بازگشت، است.

گزینه ۴: «خداوندنامه» منظومه‌ای حماسی از صبای کاشانی است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. وزن بیت، «مفعول فاعلاتن مفاعیل فاعلن» است. حذف همزه: «نگاهی از» و «تمام است» / بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه: «ی» میانجی در واژه «سایه» باید به شکل بلند تلفظ شود / کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند:

«هی» در واژه «نگاهی»، باید به شکل کوتاه تلفظ شود. تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: وزن بیت، «مفاعیلن فاعلاتن مفاعیلن فاعلاتن» است. حذف همزه: «درآرد» را به شکل «درآزد» می‌خوانیم. / فاقد بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه / کوتاه تلفظ کردن مصوب بلند: «ای» در واژه ترانه‌ای» باید به شکل کوتاه تلفظ شود.

گزینه ۲: وزن بیت، «مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن» است. حذف همزه: «سحر از» / بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه: «ر» در واژه «سر» باید به شکل بلند تلفظ شود. / فاقد کوتاه تلفظ کردن مصوب بلند

گزینه ۴: وزن بیت، «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» است. فاقد حذف همزه / بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه: «ع» در واژه «قطع» باید به شکل بلند تلفظ شود. / کوتاه تلفظ کردن مصوب بلند: «دی» در واژه «وادی»، باید به شکل کوتاه تلفظ شود.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مفهوم گزینه‌ی (۴): پاک‌بازی و جان‌فشانی عاشقانه

مفهوم مشترک سایر گزینه‌ها: ناپایداری دنیا

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مفهوم و وزن مشترک بیت سؤال و گزینه‌ی (۴):

مفهوم: حال عاشق را تنها عاشق درک می‌کند.

وزن: مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن

مفهوم و وزن سایر گزینه‌ها:

(۱) مفهوم: غم جان‌کاه عاشق و بی‌اعتنایی معشوق

وزن: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فعلن

(۲) مفهوم: حال عاشق را تنها عاشق درک می‌کند.

وزن: مفاعیلن فاعلاتن مفاعیلن فاعلاتن

(۳) مفهوم: عشق، موجب کام‌یابی و نیک‌بختی‌ست.

وزن: مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. لَف و نشر مشوّش: مرغ (لَف ۱)، ماهی (لَف ۲) / دریا (نشر ۲)، مرغزار (نشر ۱) بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) لَف و نشر مرتّب: چشم (لَف ۱)، ابرو (لَف ۲) / تیر (نشر ۱)، کمان (نشر ۲)
 ۳) لَف و نشر مرتّب: لب (لَف ۱)، چشم (لَف ۲) / پسته (نشر ۱)، بادام (نشر ۲)
 ۴) لَف و نشر مرتّب: زلف (لَف ۱)، خال (لَف ۲) / دام (نشر ۱)، دانه (نشر ۲)

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. بررسی آرایه‌ها:

تضاد: کفر \neq ایمان / جنگ \neq صلح

لف و نشر: کفر (لَف ۱) \leftarrow زلف (نشر ۱) / ایمان (لَف ۲) \leftarrow عارض (نشر ۲)
 دقت کنید: سیاهی و سفیدی در نشرها (زلف و عارض) به لف‌ها (کفر = سیاه و ایمان = سفید) برمی‌گردد.
 تناقض: صلح و یکی شدن کفر و ایمان «نمایشی» از یک تناقض است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. دانشی که ما می‌خواهیم علاوه بر علم تجربی، علوم وحیانی و علوم عقلانی را نیز دانش علمی می‌داند.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. فواید علوم انسانی و علوم اجتماعی:

- شناخت و فهم معانی کنش‌های آدمیان و پیامدهای آن
- شناسایی عواملی که بر زندگی انسان و کنش‌های او تأثیر دارند یا پیش‌بینی کنش‌ها و پیامدهای آن‌ها برای پیشگیری
- شناخت فضیلت، عدالت، سعادت و راه صحیح زندگی و داوری درباره‌ی کنش‌های خوب و بد انسان‌ها
- انتقاد از کنش‌های ناپسند و ظالمانه‌ی انسان‌ها
- رها کردن و آزادسازی انسان‌ها از ظلم‌ها و اسارت‌هایی که در اثر کنش‌های انسان‌ها پدید می‌آید.
- نشان داده شیوه‌ی صحیح استفاده از علوم طبیعی و دانش‌های ابزاری جامعه‌شناسی ۳ (درس ۲)

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. قسمت اول فایده‌ی نظم اجتماعی است. قسمت دوم: علوم اجتماعی با داوری درباره‌ی پدیده‌های اجتماعی و انتقاد از آن‌ها، فرصت موضع‌گیری اجتماعی مناسب و صحیح را برای دانشمندان فراهم می‌آورند.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

جامعه‌شناسی تبیینی می‌خواست انسان را بر جامعه مسلط کند ولی او را مغلوب جامعه ساخت.
 جامعه‌شناسی تبیینی اغلب معنای کنش و آنچه درون انسان می‌گذرد را نادیده می‌گیرد.
 بیشتر مطالعات تبیینی به توصیف خصوصیات و رفتارهای قابل مشاهده محدود می‌شوند.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. نظام اجتماعی اثرگذاری و اثرپذیری بخش‌های مختلف اجتماعی بر یکدیگر است. چگونگی رابطه‌ی میان پدیده‌های اجتماعی ساختار اجتماعی نامیده می‌شود و قواعد اجتماعی سامان دادن ارتباطات انسانی و امکان مشارکت در زندگی اجتماعی را فراهم می‌آورد.

۱) تلاش‌های علمی (۲) فراهم شدن زمینه رشد دانش علمی نسبت به مسئله (۳) ایجاد زمینه فعالیت و رشد علم جمعیت‌شناسی

- به سبب اینکه بسیاری از کنش‌های عاطفی، هنری، اخلاقی و مذهبی با رویکرد پوزیتیویستی قابل توضیح نیستند، کسانی که فقط روش‌های تجربی را معتبر می‌دانند، با انکار ارزش‌های عاطفی، اخلاقی، مذهبی و ... دچار اخلاق‌گریزی می‌شوند.
تأکید افراطی بر نظم اجتماعی به تدریج سبب می‌شود افراد بدون آنکه بدانند این نظم برای تحقق چه آرمان‌ها و ارزش‌هایی است، صرفاً آن را رعایت کنند.
- علاوه، این تأکید موجب سرکوب روحیه خلاق انسان‌ها در بسیاری عرصه‌ها مانند هنر، ارتباط و اندیشه می‌شود.
- انقلاب‌های اجتماعی، اندیشه‌های جدید، شاهکارهای هنری و اختراعات بزرگ، هنگامی پدید می‌آیند که انسان از نظم موجود گامی فراتر می‌گذارد. (جامعه‌شناسی ۳ درس ۴)

قسمت اول: نظریه‌پردازان کنش اجتماعی، آگاهی و معناداری را مهم‌ترین ویژگی کنش اجتماعی می‌دانند و زندگی اجتماعی انسان را با تأکید بر آگاهی و معنا، مطالعه می‌کنند.
قسمت دوم: این جامعه‌شناسان، ویژگی‌های دیگر کنش، یعنی اراده و ارزش را مهم می‌دانند، ولی آن‌ها را برخاسته از آگاهی و تابع آن می‌بینند. همین نگاه مسیر را برای عبور از جامعه‌شناسی تبیینی و روی آوردن به جامعه‌شناسی تفسیری هموار ساخت. (جامعه‌شناسی ۳ درس ۴)

قسمت اول: دانشمندان علوم اجتماعی تلاش می‌کنند، نظم و قواعد جهان اجتماعی را کشف کنند. آن‌ها با کشف این قواعد می‌توانند تأثیر اجتماعات بر زندگی ما را توضیح دهند.
قسمت دوم: علوم اجتماعی، درباره‌ی فرصت‌ها و محدودیت‌های فناوری به انسان‌ها آگاهی می‌دهند و به آن‌ها کمک می‌کنند که از طبیعت و علوم طبیعی به شیوه‌ی درست استفاده کنند. از این‌رو، علوم اجتماعی نسبت به علوم طبیعی از اهمیت بیشتری برخوردارند. (جامعه‌شناسی ۳ درس ۲)

عبارت دوم: قفس آهنین

عبارت چهارم: ارزش‌زدایی

عبارت اول: هویت‌زدایی

عبارت سوم: فعالیت و خلاقیت کنشگران

اقتصاد، حقوق، تاریخ، باستان‌شناسی، ارتباطات، مردم‌شناسی، جامعه‌شناسی، جمعیت‌شناسی، زبان‌شناسی، مدیریت، روان‌شناسی اجتماعی و جغرافیای انسانی از جمله رشته‌هایی هستند که پدیده‌های اجتماعی را مطالعه می‌کنند. ما با شناخت قواعد زندگی در خانواده، کلاس، شهر، محله، کشور و دیگر اجتماعات، هم از فرصت‌های آن‌ها برخوردار می‌شویم و هم از آسیب‌های احتمالی زندگی در اجتماعات مختلف در امان می‌مانیم. علوم انسانی درباره‌ی کنش‌های انسان و آثار و پیامدهای آن بحث می‌کنند. کنش با آگاهی و اراده‌ی انسان انجام می‌شود و هدف و معنای خاصی دارد. به همین دلیل شناخت آن، بدون فهم هدف و معنای آن ممکن نیست. علوم انسانی از فعالیت‌های غیرارادی انسان‌ها بحث نمی‌کند؛ زیرا فعالیت‌های غیرارادی، کنش نیستند. علومی که به این پدیده‌ها می‌پردازند، با آنکه درباره‌ی انسان بحث می‌کنند، جزو علوم انسانی نیستند.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. رویکرد تجربه‌گرایی از نیمه‌ی دوم قرن بیستم با چالش‌های متفاوتی روبه‌رو شد. فلسفه‌ی اخلاق و علوم دینی را غیرعلمی دانستند، اما علوم اجتماعی و انسانی را فقط در صورتی که از روش تجربی استفاده کنند، علم تلقی می‌کردند.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. علوم اجتماعی با شناخت پدیده‌های اجتماعی، به انسان‌ها امکان می‌دهند که آثار و پیامدهای پدیده‌های اجتماعی را پیش‌بینی کنند. دانشمندان علوم اجتماعی تلاش می‌کنند نظم و قواعد جهان اجتماعی را کشف کنند. آن‌ها با کشف این قواعد می‌توانند تأثیر اجتماعات بر زندگی ما را توضیح دهند. با مقایسه‌ی علوم طبیعی و علوم اجتماعی می‌توانیم به برخی فواید علوم اجتماعی پی ببریم. علوم اجتماعی با داوری درباره‌ی پدیده‌های اجتماعی و انتقاد از آن‌ها، فرصت موضع‌گیری اجتماعی مناسب و صحیح را برای دانشمندان فراهم می‌آورند.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

معنازدایی: نادیده گرفتن معنای کنش، سبب شده است که بیشتر مطالعات تبیینی به توصیف خصوصیات و رفتارهای قابل مشاهده، محدود شوند. همراهی همدلانه به معنای تأیید کنشگران نیست، بلکه به معنای نگاه کردن به مسائل آن‌ها از نظر خودشان و تلاش برای فهم آن‌ها است. ارزش‌زدایی: انسان‌ها اغلب در کنش‌های‌شان به دنبال تحقق اهداف و ارزش‌هایی هستند که دیگران نمی‌توانند آن را مشاهده کنند. خلاقیت‌زدایی: تأکید افراطی بر نظم اجتماعی سبب می‌شود افراد بدون اینکه بدانند نظم برای تحقق چه آرمان‌ها و ارزش‌هایی است، صرفاً آن را رعایت کنند.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. جامعه‌شناسی تبیینی، نظم اجتماعی را بیشتر براساس مناسبات بیرونی توضیح می‌دهد و این روابط و مناسبات را مبتنی بر قرارداد، نفع، ترس و اجبار می‌داند. افراد جامعه براساس نوعی قرارداد، قواعد و مقرراتی را می‌پذیرند. این قواعد، علاوه بر اینکه نفع افراد جامعه را تأمین می‌کنند، از آن‌ها در برابر گزندها و آسیب‌ها نیز محافظت می‌نمایند. جوامعی که نظم اجتماعی را براساس الگوی تبیینی برقرار می‌سازد، شاید با تطمیع و تهدید و اجبار قادر باشند پیش‌بینی رفتارها را تضمین کنند، اما در جلب مشارکت و همکاری افراد براساس میل، رضایت و رغبت، موفق عمل نمی‌کنند. از این رو، هر روز باید بر حجم قواعد و قوانین نظارتی و نیروها و ابزارهای کنترل‌کننده‌ی خود بیافزایند.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. جامعه‌شناسی در آغاز شکل‌گیری خود در قرن نوزدهم میلادی سعی کرد به علوم طبیعی به‌ویژه علم فیزیک نزدیک شود. به همین دلیل اگوست کنت، ابتدا نام فیزیک اجتماعی را برای این رشته برگزید. ویلهلم دیلتای و ماکس وبر، مدعی شدند که هر چند جهان اجتماعی همانند جهان طبیعی، نظم و قواعد خاصی دارد اما انسان‌ها مانند موجودات طبیعی نیستند و پدیده‌های اجتماعی نیز با پدیده‌های طبیعی تفاوت دارند. جامعه‌شناسی در رویکرد تبیینی در زمره‌ی دانش‌های ابزاری است. ← اگوست کنت ماکس وبر معتقد بود کنش اجتماعی معنادار است و پدیده‌های معنادار را نمی‌توان همانند پدیده‌های طبیعی از طریق حواس مطالعه کرد، بلکه باید معنای آن‌ها را فهمید.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. جامعه‌شناسی تفهمی - تبیینی همان دیدگاه ماکس وبر است. ماکس وبر تفهم را روش مستقلی برای علوم انسانی نمی‌دانست، بلکه آن‌را مقدمه و پیش‌نیازی برای روش علمی که همان روش تجربی بود، می‌انگاشت. در نگاه وبر، جامعه‌شناس صرفاً می‌تواند پدیده‌های اجتماعی را توصیف کند و داوری، نقد و اصلاح پدیده‌های اجتماعی، کارهایی غیرعلمی هستند. ماکس وبر معتقد بود کنش اجتماعی، معنادار است و پدیده‌های معنادار را نمی‌توان همانند پدیده‌های طبیعی، از طریق حواس مطالعه کرد، بلکه باید معنای آن‌ها را فهمید.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. کائن: گویا، گویی، انگار، مثل اینکه، پنداری که (گویا سمیه برای رفتن به منزل منتظر مادرش است).

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. رد سایر گزینه‌ها: اسم بعد از لای نفی جنس (ال) نمی‌گیرد.

(۱) التراب (۳) الشک (۴) الشک، تراب

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. خطاها به ترتیب: (۱) تا (۲) ما قطعاً (إنّ کل جمله را تأکید می‌کند) (۳) برایتان

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. «امید است»: لعلّ (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «لنا» در گزینه‌های ۲ و ۳ اضافی است (رد گزینه‌های ۲ و ۳) / «افتخار انسان»: فخر الإنسان (رد گزینه‌های ۲ و ۳) / «خردی استوار»: عقلی ثابت (رد گزینه‌های ۳ و ۴)

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. «إعلم»: بدان (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «کلّ طعام»: هر غذایی (رد گزینه ۴) / «لا یُذکر»: (فعل مضارع) ذکر نشود (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «لا برکة»: هیچ برکتی (رد گزینه ۲)

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. عبارت اول (هیچ چیزی بهتر از بخشش به وقت توانمندی نیست!)، انسان را به گذشت کردن دعوت می‌کند، اما عبارت دوم، انسان را از رحم کردن بر ستمگران باز می‌دارد. تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: هر دو عبارت به آثار منفی و زیان‌بار خشم اشاره دارند.

گزینه‌ی «۲»: هر دو عبارت درباره‌ی نعمت ارزشمند سلامتی است.

گزینه‌ی «۳»: هر دو عبارت در مذمت دروغ‌گویی است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.
 «حاضر شدند»: (فعل ماضی) حضروا (رد گزینه‌ی ۴) / «اما»: لکن (رد گزینه‌ی ۴) / ضمیر «شان» در «معلمشان» تعریب نشده است. (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «حاضر نشده است»: لم یحضر (باید معنای ماضی بدهد، رد گزینه‌های ۱ و ۲)

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در این گزینه، «لا» بر سر اسم نكرة «أحد» آمده و از نوع نفی جنس است. در سایر گزینه‌ها «لا» بر سر یک فعل آمده است و نمی‌تواند نفی جنس باشد. تشریح سایر گزینه‌ها:
 گزینه ۱: «لا» از نوع نفی مضارع است.
 گزینه ۲: «لا» از نوع نفی مضارع است.
 گزینه ۴: «لا» از نوع نهی است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. صورت سؤال از ما عبارتی را می‌خواهد که در آن «تشبیه» به کار رفته است. در گزینه‌ی «۳»، «كأنَّ» از حروف مشبّهة بالفعل است که معنای «مثل این که، مانند، گویی» می‌دهد و برخی مواقع آرایه‌ی تشبیه ایجاد می‌نماید.
 ترجمه‌ی عبارت گزینه‌ی «۳»: «گویی قلب‌های همه‌ی دشمنانمان، قطعه‌هایی از آهن و مس است!»

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. يَتَقَدَّمُ ← يَتَقَدَّمُ (باب تَفْعُلْ: در ماضی و مضارع و امر، حرکت عین‌الفعل، فتحه است.)

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. راسب: خبر لا نفی جنس است، نه صفت.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. حرف مشبه إنّ بر جمله تأکید می‌کند. رد گزینه‌ها:

- (۲) لکن حرف ربط است و تأکیدی ندارد.
 (۳) «إن» ادات شرط است و تأکید ندارد و مشاهده مفعول مطلق است که تأکید آن روی «فعل» است.
 (۴) تأکید «إنّما» روی خبر است، نه جمله.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

گزینه ۱: لکن (حرف مشبّهة لکن برای تکمیل جمله و از بین بردن ابهام قبل از خودش به کار می‌رود.)

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در این سؤال «حال» را برای مفعول می‌خواهیم و مشغولین حال است برای مفعول (المهندسين). رد سایر گزینه‌ها:

- (۲) و هی تضربها جمله حالیه برای فاعل جمله (الدلافین) است.
 (۳) لذیذا صفت است و «حال» در این عبارت نداریم.
 (۴) جائعا حال برای فاعل (الأب) است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. صورت سؤال، گزینه‌ای را می‌خواهد که حال در آن متفاوت باشد.

حال به دو شکل مختلف می‌آید: (۱) یک اسم (۲) یک جمله
 در گزینه ۱، «مُجْتَهَدًا» حال از نوع اسم و «هُوَ يَبْحَثُ» حال از نوع جمله است، اما در سایر گزینه‌ها، حال فقط از نوع جمله آمده است: «هم بی‌تسمون» / «هو نشیط» / «نحن نشعر»
 توجه: دقت کنید «قربیه» در گزینه ۳، خبر «کانت» از افعال ناقصه است و نقش حال ندارد.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. با توجه به این‌که فعل ابتدای جمله ماضی است، اگر فعل موجود در جمله حالیه را مضارع قرار دهیم، به صورت ماضی استمراری ترجمه می‌شود. (ترجمه عبارت: یکی از دوستانم مرا پس از سال‌های طولانی دید در حالی‌که او گریه می‌کرد!)

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. الشاب: صفت / و هو یشجع: جمله حالیه (مهندس جوان کارخانه ما در حالی که کارگران را تشویق می‌کرد، اقدام به توزیع کالاها کرد). رد سایر گزینه‌ها:
 (۱) وحیدا: حال / جمله صفت ندارد.
 (۳) مجدّین: خبر فعل ناقص / دراسیه: صفت (جمله حال ندارد).
 (۴) الذکی: صفت / مجتهدا: خبر فعل ناقص (جمله حال ندارد)

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. رد سایر گزینه‌ها:
 (۱) مبتدا است نه فاعل.
 (۳) مبنی است نه معرب.
 (۴) فاعلش ضمیر «واو» است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در گزینه ۳، «جمع سالم للمؤنث» نادرست است. «الأموات» جمع مکسر «المیت» است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. صورت سؤال، اسم مثنّایی را می‌خواهد که نقش حال را داشته باشد. در گزینه ۳، «مُجَدِّین» حال است و با توجه به ساختار و مفهوم جمله، مثنّی است.
 ترجمه عبارت گزینه ۳: برادرم و هم‌شاگردیش محمد درس‌ها را تلاشگرانه در کتابخانه مطالعه می‌کنند!
 تشریح گزینه‌های دیگر:
 گزینه ۱: «مُتَأَخَّرِین» حال و جمع مذکر است. (جمع بودن «مُتَأَخَّرِین» را از ساختار جمله و اسم جمع «إخوان» می‌توان دریافت.)

گزینه ۲: «واقفین» صفت برای «مسافرین» است، نه حال.

گزینه ۴: «مُنْتَظَرِین» خبر برای «هما» است، نه حال.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در دوران قیومیت انگلستان بر فلسطین در سال‌های پس از جنگ جهانی اول، یهودیان بیشتری به این کشور مهاجرت کردند.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. کشفیات باستان‌شناسی در ایران، منابع نوینی را پیش‌روی مورخان قرار داد و زمینه تحولی عمیق و اساسی را در تاریخ‌نگاری فراهم آورد.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

(الف) در پی به توپ بستن مجلس، آیت‌الله سیدمحمد طباطبایی و آیت‌الله سیدعبدالله بهبانی، توسط قزاق‌ها دستگیر، شکنجه و تبعید شدند.

(ب) آیت‌الله محمدکاظم خراسانی، آیت‌الله سیدعبدالله مازندرانی و آیت‌الله حاج‌میرزا حسین فرزند میرزا خلیل تهرانی، از مراجع تقلید مقیم نجف بودند که از مشروطه‌خواهان در برابر حکومت استبدادی محمدعلی شاه حمایت می‌کردند.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. قانونی که در زمان مظفرالدین شاه به نام «قانون اساسی» تنظیم شد، دارای ضعف‌های زیادی بود. این قانون در پنجاه و یک اصل تنظیم شده بود و در حقیقت نظام‌نامه‌ای بود که اداره‌ی امور مجلس و حدود اختیارات آن را روشن می‌ساخت. در این قانون از حقوق و تکالیف دولت نسبت به ملت و بالعکس سخن به میان نیامده بود، بنابراین لازم بود متممی بر آن نوشته و تکمیل می‌شد. به همین سبب، کمیسیونی متشکل از شش تن از نمایندگان برای تدوین «متمم قانون اساسی» تشکیل شد.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در دوره‌ی قاجاریه سه شیوه‌ی تولید وجود داشت:

(۱) شیوه‌ی تولید سهم‌بری دهقانی در روستاها

(۲) شیوه‌ی تولید خرده‌کالایی دولتی و خصوصی ویژه‌ی اقتصاد شهری بود.

(۳) شیوه‌ی تولید شبانکارگی (شبانی) یا ایلپاتی که مختص ایلات و کوچ‌نشینان بود.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. اولین روزنامه‌ی ایران را میرزا صالح شیرازی، یکی از دانشجویان اعزامی به انگلستان با عنوان کاغذ اخبار در تهران منتشر کرد (۱۲۵۳ ق). چند سال بعد، امیرکبیر برای رشد آگاهی‌های سیاسی و اجتماعی مردم و توسعه‌ی فکری و فرهنگی جامعه، روزنامه‌ی وقایع اتفاقیه را منتشر کرد که بعداً به روزنامه‌ی دولت علیّه‌ی ایران تغییر نام داد.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. نادر پس از این‌که به سلطنت رسید، برای حل مشکلات سیاسی و مذهبی، به ویژه رفع اختلافات مذهبی با عثمانی، بسیار تلاش کرد.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. پس از مرگ کرامول، مجلس و نظام سلطنت دوباره احیا شدند، اما پادشاه انگلستان که سلطنت را موهبت الهی می‌دانست، به مجلس توجهی نداشت. از این رو، بار دیگر با یک‌دیگر ستیز کردند تا این‌که مجلس پیروز شد (۱۶۸۸ م). این اتفاق در تاریخ انگلستان به انقلاب باشکوه شهرت دارد. بزرگ‌ترین دستاورد این انقلاب که بدون خشونت به اهداف خود رسید، این بود که منشأ الهی سلطنت نفی و مجلس منشأ قدرت و تعیین‌کننده‌ی اختیارات پادشاه شناخته شد.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. انقلاب مشروطیت تأثیر عمیقی بر دگرگونی بینش مورخان ایرانی داشت و توجه آنان را به ابعاد گوناگون رویدادهای تاریخی و به‌ویژه نقش مردم جلب کرد.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. قیام مهدیون در سودان به رهبری مهدی سودانی در مقابل انگلیس و مبارزات مردم الجزایر به فرماندهی امیر عبدالقادر بر ضد ارتش فرانسه، نمونه‌هایی از مبارزه‌ی مردم در سرزمین‌های مستعمره بود.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. حوزه‌ی نفوذ سکونتگاه‌ها به صورت $C < B < A$ است. هر چه رتبه‌ی سکونتگاه بالاتر باشد، وسعت حوزه‌ی آن نیز بیشتر است. بنابراین با توجه به سلسله‌مراتب سکونتگاه‌ها اروپایی، حوزه‌ی نفوذ سکونتگاه‌ها به‌صورت زیر است:

پایتخت < شهر منطقه‌ای < شهر متوسط < شهر کوچک < روستا < هاملت (صفحه ۷ جغرافیای دوازدهم)

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. یکی از مسائل و پدیده‌های معاصر که در اطراف شهرهای بزرگ در نتیجه مشکل کمبود مسکن شکل می‌گیرد، اسکان غیررسمی یا غیرقانونی است. حاشیه‌نشینی و زاغه‌نشینی هر دو جلوه‌هایی از این پدیده است. وقتی مهاجران فقیر به شهرها وارد می‌شوند، با توجه به گران بودن قیمت زمین و خانه در شهر، به طور غیرقانونی مسکن‌هایی موقتی در حاشیه و اطراف شهر می‌سازند. زاغه‌نشینی نیز نوعی اسکان غیررسمی است که علاوه بر حاشیه شهر ممکن است در نقاط مختلف شهر به وجود بیاید. برای مثال، در مادرشهر مانیل در کشور فیلیپین، زاغه‌ها در بخش‌های مختلف شهر پراکنده شده‌اند. در ساخت زاغه‌ها و نواحی حاشیه‌نشین معمولاً از مواد ارزان‌قیمت مانند ضایعات آهن و حلبی، اتاقک انواع خودرو و چوب و مقوا استفاده می‌شود. زاغه‌ها بسیار کثیف‌اند و امکانات بهداشتی و فاضلاب ندارند. در نواحی حاشیه‌نشین و زاغه‌نشین، میزان جرائم و بزهکاری و انحرافات اجتماعی زیاد است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. از نظر متداول‌ترین ملاک تفاوت شهر و روستا یا میزان جمعیت، روستاها تراکم جمعیت کمتری نسبت به شهرها دارند که این شرایط موجب شده است فضای فعالیت نواحی شهری فشردگی بیشتری نسبت به روستاها داشته باشد و از نظر مهم‌ترین ملاک تفاوت شهر و روستا یا فعالیت‌های اقتصادی، فعالیت نوع اول در روستاها بیشتر از شهرها انجام می‌شود و در شهرها فعالیت‌های نوع دوم و سوم گسترش بیشتری نسبت به بخش کشاورزی دارد. بنابراین موارد ب و ج درست هستند.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. (ص ۲۹)

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. تهیه و اجرای طرح‌های هادی روستایی از وظایف مهم بنیاد مسکن انقلاب اسلامی است. در طرح‌های هادی روستایی کاربری‌های اراضی روستا شناسایی و نقشه‌های وضع موجود آن تهیه می‌شود. در این طرح‌ها ساماندهی کاربری‌های مسکونی، کشاورزی، خدماتی و نیازها و همچنین چگونگی گسترش روستا در آینده معین می‌شود و راهکارهایی برای بهبود وضعیت اقتصادی و اجتماعی روستاها ارائه می‌گردد.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

الف) هدف اصلی مدیران و برنامه‌ریزان شهری، تحقق شهر پایدار است.

ب) کاربری زمین، یعنی چگونگی استفاده از زمین.

ج) پایداری شهر حد و حصر و نقطه‌ی انتهایی ندارد.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

در سامانه‌ی اطلاعات جغرافیایی، داده‌های مربوط به پدیده‌های دنیای واقعی را می‌توان براساس اهداف مطالعه و نوع ویژگی‌های مورد نظر در قالب لایه‌هایی جداگانه طبقه‌بندی و ترکیب کرد. از جمع‌بندی و تلفیق لایه‌های مختلف، لایه جدیدی حاصل می‌شود که در برگیرنده‌ی اطلاعات دقیق و مورد نیاز کاربران است. بنابراین دقت داشته باشید که در تصویر ارائه‌شده این موضوع مطرح شده است که هر کدام از لایه‌ها به‌طور جداگانه تهیه و هوشمند می‌شوند و در نهایت در میط نرم‌افزار به‌صورت تلفیقی، نقشه جدیدی را می‌سازند که مورد استفاده برنامه‌ریزان و مدیران نواحی مختلف شهری و روستایی قرار می‌گیرند.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. جغرافیای حمل‌ونقل شاخه‌ای از دانش جغرافیاست که جابه‌جایی انسان، بار و اطلاعات را در

سطح زمین مطالعه می‌کند و به بررسی الگوهای پراکندگی و شیوه‌های حمل‌ونقل و تأثیرات آن‌ها بر محیط به منظور

برنامه‌ریزی و مدیریت مطلوب منطقه‌ای می‌پردازد. از آن‌جایی که حمل‌ونقل در فعالیت‌های اقتصادی و مکان‌گزینی

واحدهای تولیدی، خدماتی و تجاری نقش مهمی دارد، جغرافیای حمل‌ونقل، شاخه‌ای از جغرافیای اقتصادی محسوب

می‌شود.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. تشریح عبارات نادرست:

ب) تنها خط برقی کشور، مسیر تبریز به جلفا به طول ۱۴۸ کیلومتر است.

د) در «کشتی‌های رورو» تعداد زیادی وسیله‌ی نقلیه می‌توانند به درون آن بروند و در مقصد خارج شوند.

ه) در سال ۱۳۹۶، «بندر قشم» پرتددترین بندر مسافری کشور بوده است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. معمولاً سیالات، یعنی مایعات و گازها، از طریق خطوط لوله از مکانی به مکان دیگر فرستاده

می‌شود. یکی از کاربردهای مهم این روش، انتقال نفت خام و فرآورده‌های نفتی، گاز و مواد پتروشیمی است که در داخل

یک کشور یا بین کشورها صورت می‌گیرد. در نزدیکی برخی مکان‌های توزیع فرآورده‌هایی مانند گاز شهری، ایستگاه‌های

فشارشکن یا اُفت فشار قرار می‌دهند. از مزایای خطوط لوله، انتقال حجم عظیمی از مایعات به طور شبانه‌روزی است که

بسیار مقرون به صرفه است. انتقال مواد از طریق لوله، کمتر به محیط‌زیست آسیب می‌رساند. با این حال، احداث و

تعمیر لوله‌ها و ایستگاه‌های واسطه‌ای به سرمایه‌گذاری فراوان نیاز دارد. همچنین، خطوط لوله از نظر حوادث غیرمترقبه

مانند زلزله یا جنگ به مراقبت زیاد نیاز دارند؛ زیرا ممکن است باعث انفجار و آتش‌سوزی شوند. البته امروزه با

به‌کارگیری تجهیزات هوشمند، مواردی چون صدمات، نشت مواد و حتی خوردگی لوله‌ها به سرعت به ایستگاه‌ها اعلام

می‌شود.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. کانت در حقیقت، ضرورت وجود خدا را ثابت کرد، نه وجود خدا را (رد گزینه ۴). یعنی نشان داد چرا خدا باید وجود داشته باشد.

گزینه ۱: او ضرورت وجود نفس غیرمادی را نیز ثابت کرد، نه اینکه صرفاً فرض کرده باشد.

گزینه ۳: این برهان درصدد دعوت انسان به رعایت اخلاق نیست بلکه درصدد نشان دادن ضرورت وجود خدا به عنوان پشتوانه اخلاق است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. چون در نظریه دموکریتوس، تمام تحولات جهان در اثر برخورد ذرات صورت می‌پذیرند، اگر این برخوردها تصادفی باشند، نمی‌توانند هدف و غایت از پیش تعیین شده داشته باشند و این یعنی اتفاق به معنای سوم (نفی غایت‌مندی).

گزینه ۲: درست است که بیان برخی دانشمندان از نظریه مه‌بانگ چنین تصویری را ایجاد می‌کند که جهان بی‌علت به وجود آمده است ولی خود نظریه مه‌بانگ با اعتقاد به علت نخستین هم سازگار است. زیرا می‌توان گفت علت نخستین ماده بسیار فشرده را ایجاد کرده و به گونه‌ای آن را طراحی کرده است که با یک انفجار منجر به گسترش جهان شود.

گزینه ۳: اگر این تکامل تدریجی، از پیش‌معین و طراحی شده از قبل باشد، هیچ اتفاقی رخ نداده است.

گزینه ۴: ممکن است چنین شخصی علت تامه بارش باران را شامل عواملی غیر از ابر و سرما نیز بداند که چون آن عوامل محقق نشده‌اند، معلول هم ایجاد نشده است. در این صورت، اصل وجود علی نفی نشده است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. به جهت اصل سنخیت میان علت و معلول، معلول‌های مشابه باید از علت‌های مشابه صادر شوند.

گزینه ۲: صرف همراهی دو پدیده نشانه علت و معلول بودن نیست. مثلاً طعم و بوی یک غذا با هم هستند ولی هیچ کدام علت دیگری نیست.

گزینه ۳: به جهت اصل سنخیت میان علت و معلول، هریک از آثار متفاوت یک پدیده با آن پدیده تناسب دارند. بنابراین از وجود یکی از آن آثار، می‌توان به خود آن پدیده و از آن پدیده می‌توان آثار دیگرش را به طور ضروری تشخیص داد (نه اینکه فقط احتمال داد).

گزینه ۴: اثر را فقط می‌توان به علت تامه نسبت داد و علت تامه شامل مجموع عوامل است و تک تک آن عوامل علت ناقصه محسوب می‌شوند.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. واجب‌الوجود بالغیر، از سوی علت واجب شده است و دیگر بودن و نبودنش مساوی نیست بلکه بودن آن واجب و نبودنش ممتنع است. البته چنین موجودی از جهت ذاتش یک ماهیت امکانی است که نسبت به وجود و عدم مساوی است (فرقی نمی‌کند) (رد گزینه ۲) ولی با توجه به وجود علت، بودنش واجب شده و نمی‌تواند نباشد (رد گزینه ۳) و حتی اگر علتش همیشگی باشد، این موجود هم همیشه خواهد بود (رد گزینه ۱).

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. فرضی که در صورت سؤال مطرح شده است، تسلسل علل نامتناهی می‌باشد و خواسته شده که نتیجه نهایی آن را بیان کنیم. اولین نتیجه‌ای که از تسلسل علل نامتناهی گرفته می‌شود این است که به علتی که معلول نباشد، نمی‌رسیم. نتیجه بعدی از این نتیجه حاصل می‌شود این است که پس مجموعه علت و معلول‌ها باید بی‌شمار باشد. نتیجه سومی که از نتیجه دوم استنتاج می‌شود نیز این است که پس معلولی که پیش‌روی ماست هرگز ضرورت پیدا نمی‌کند و چیزی تا ضرورت پیدا نکند موجود نمی‌شود. (الشیء ما لم یجب، لم یوجد) بنابراین نتیجه نهایی تسلسل علل نامتناهی این است که وجود هیچ معلولی ضروری نخواهد شد.

توجه: گزینه‌های ۱ و ۳ نیز نتیجه تسلسل علل نامتناهی هستند اما نتیجه نهایی نیستند و صورت سؤال از ما نتیجه نهایی را خواسته است.

توجه: گزینه ۲ اصلاً نتیجه تسلسل نیست، بلکه بیان خود آن است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. هرگاه مجموعه‌ای از حوادث در طی فرآیندی، هدف خاصی را دنبال کنند و نتیجه مشخص و معین و خاصی را به بار بیاورند، وجود فرایندی از قبل برنامه‌ریزی شده لازم می‌آید و بنابراین گزینه ۲ جواب صحیح تست خواهد بود. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: وقوع حوادث پیشبینی نشده در طبیعت نشان از شناخت ناقص ما از آن است، نه اینکه خود نظم طبیعت قطعی نباشد.

گزینه ۳: تکامل تدریجی هیچ ناسازگاری‌ای با علیت ندارد، بلکه همین موضوع که موجودات پیچیده‌تر از موجودات ساده‌تر به وجود آمده‌اند خود تأکیدی بر اصل علیت است.

گزینه ۴: نظریه بیگ‌بنگ یا مه‌بانگ به خودی خود با وجود علت‌العلل ناسازگار نیست. پذیرش توأمان هر دو نظریه در موازات هم کاملاً میسر است و می‌توانیم بگوییم که مبدأ نخستین یا علت‌العلل یا همان خداوند باعث ایجاد آن انفجار بزرگ شده است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. مغایرت وجود و ماهیت یا زیادت وجود بر ماهیت به این معناست که هر واقعیت یگانه در جهان خارج، در ذهن، به دو مفهوم ماهیت و وجود تفکیک می‌شود (رد گزینه‌ی ۳). یکی از دلایلی که برای اثبات مغایرت وجود و ماهیت می‌آورند این است که اگر وجود عین ماهیت یا جزیی از ماهیت بود، هر ماهیتی موجود بود. اما چنین نیست. زیرا مفاهیم عدمی مانند ققنوس یا شریک‌الباری اگر چه ماهیت دارند اما وجود ندارند (رد گزینه‌ی ۱ و ۴).

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. اینطور نیست که هر چیزی واقعیت داشته باشد، لزوماً دارای علتی باشد. مثلاً خداوند واقعیت دارد اما علت ندارد. باید گفت: هر پدیده‌ای، لزوماً نیازمند به علت است. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: وجود معلول بدون وجود علت، امکان ندارد.

گزینه ۲: بله، ممکن است یک علت (مثلاً نجاری که میز می‌سازد) در عین حال که علت است، خودش معلول چیز دیگری باشد. مهم این است که این سلسله علت‌ها و معلول‌ها، به یک علت غیرمعلول منتهی شود. پس این عبارت صحیح است و تناقضی با اصل بطلان تسلسل علل نامتناهی ندارد.

گزینه ۴: فارابی در مقدمه اول برهان خود، به اصل واقعیت مستقل از ذهن اشاره می‌کند و می‌گوید که بی‌شک در جهان، موجوداتی وجود دارد.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. از نظر هیوم، دلایلی که صرفاً متکی بر عقل باشند مردودند؛ زیرا عقل اساساً ادراک مستقل از حس و تجربه ندارد. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: این عبارت، تنها نقد هیوم به برهان ارسطو است و نه نقد کلی هیوم به دلایل عقل‌گرایان

گزینه ۳: این عبارت، نقد هیوم به نظم ارسطو است. او در نقد کلی دلایل عقل‌گرایان، از این عبارت استفاده نمی‌کند.

گزینه ۴: اتفاقاً هیوم اعتقاد داشت که اثبات خداوند، غیرتجربی است اما از آن‌جا که فقط حس و تجربه اعتبار دارد، اثبات خداوند بی‌معناست.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در نظریه فیلسوفان مسلمان، جواب‌های سؤالات طبق نظریه علیت به دست می‌آید اما در این که انسان چگونه رابطه علیت را درک کرده است؟، به صورت تخصصی بحث می‌شود و پاسخ داده می‌شود.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

برای هر چیزی که وجود دارد (وجود باید داشته باشد) حتماً نیاز به هستی و چیستی داریم.

۱۲۲

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. اما نمی‌توان گفت بهترین استدلال است برای بدست آوردن سلسله علل (بهترین و کامل‌ترین توضیح این است که بگوییم در عین حال اول این سلسله علل، علتی وجود دارد که هیچ علتی نخواهد داشت).

۱۲۳

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. اولین مقدمه برهان حرکت ارسطو: حرکت باید در جهان وجود داشته باشد و اولین مقدمه برهان حرکت ارسطو این است که در جهان حرکت وجود دارد.

۱۲۴

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. دانشجو می‌تواند دیپلمه باشد می‌تواند هنوز دیپلم را به صورت کامل نگرفته باشد و استوانه بدلیل داشتن ارتفاع و حجم، وزن نیز به صورت قطعی دارد.

۱۲۵

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. از نظر فیلسوفان مسلمان باید ابتدا وجود خدا را از طریق عقل، تفکر و اندیشه پذیرفت سپس با وی ارتباط معنوی برقرار کرد و یک زندگی معنادار و متعالی را سامان داد. وقتی اعتماد به خدا می‌تواند به زندگی معنا دهد و انسان را وارد مرتبه‌ای برتر از زندگی کند که انسان واقعاً او را از یک راه معقول و درست پذیرفته باشد.

۱۲۶

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مربع ضرورت‌ادارای دو قطر مساوی است. مستطیل هم ضرورتاً دارای زاویه است. ولی نه شکل ضرورتاً دوزنقه است نه مثلث ضرورتاً متساوی‌الاضلاع است و نه دارای اضلاع ضرورتاً مثلث است.

۱۲۷

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. نوع حمل ذکر شده در صورت سوال و گزینه‌ی اول نیازمند دلیل نیست و حمل ذاتی است. اما سایر گزینه‌ها حمل نیازمند دلیل است.

۱۲۸

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. دکارت می‌گوید: تصور حقیقت نامتناهی نمی‌تواند از او یا هر موجود متناهی دیگری باشد.

۱۲۹

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

۱۳۰

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.